

Apstiprināts

Baltijas psiholoģijas un menedžmenta augstskola

25.11.2014.Senāta sēdē,

Protokols Nr.S/14-4

BALTIJAS PSIHOLOĢIJAS UN MENEDŽMENTA AUGSTSKOLAS

Studiju virziena

“Ekonomika”

(42310)

pašnovērtējums

2013./2014.māc.g.

Rīga – 2014

Saturs

I. STUDIJU VIRZIENA RAKSTUROJUMS	4
1.1. Studiju virziena attīstības stratēģija, kopīgie mērķi un to saistība ar augstskolas kopējo stratēģiju	4
1.2. Studiju virziena un studiju programmu perspektīvais novērtējums no Latvijas Republikas interešu viedokļa.....	5
1.3. Studiju virziena attīstības plāns	6
1.4. Studiju virziena un studiju programmas atbilstība darba tirgus pieprasījumam – darba un izglītības tirgus novērtējuma rezultāti par darba vietu pieejamību studiju programmu absolventiem, darba devēju aptaujas rezultāti	7
1.4.1. Darba un izglītības tirgus novērtējuma rezultāti par darba vietu pieejamību studiju programmu absolventiem	7
1.4.2. Darba devēju aptaujas rezultāti.....	8
1.5. Studiju virziena stipro un vājo pušu, iespēju un draudu analīze	10
1.6. Studiju virziena iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas apraksts.....	10
1.6.1. Kvalitātes pārvaldības sistēmas uzdevumi	11
1.6.2. Kvalitātes pārvaldības sistēmas struktūra.....	12
1.7. Studiju virzienam pieejamie resursi (tai skaitā finanšu resursi) un materiāltehniskais nodrošinājums.....	13
1.8. Sadarbības iespējas Latvijā un ārzemēs attiecīgā studiju virziena ietvaros.....	14
1.8.1. Sadarbība ar organizācijām Latvijā:	14
1.9. Studiju programmu uzskaitījums, norādot to apjomu kredītpunktos, studiju veidu, iegūstamo grādu, grādu un profesionālo kvalifikāciju vai profesionālo kvalifikāciju. Studiju programmu atbilstība Latvijas Republikas un augstskolas vai koledžas stratēģijai	16
1.10. Studiju virziena īstenošana iesaistītā akadēmiskā personāla uzskaitījums, norādot tā kvalifikāciju un pienākumus, tai skaitā studiju programmu un tās daļu, kuru katrs no akadēmiskā personāla īsteno	16
1.11. Studiju virziena īstenošanā iesaistītā akadēmiskā personāla pētnieciskā darbība un tā ietekme uz studiju darbu, studējošo iesaistīšana pētniecības projektos, kā arī dalība starptautiskajos projektos, Latvijas Zinātnes padomes un citu institūciju finansētajos projektos pārskata periodā	18

1.12. Studiju virziena īstenošanā iesaistītā akadēmiskā personāla galveno zinātnisko publikāciju un sagatavotās mācību literatūras saraksts pārskata periodā	19
1.13. Studiju virziena īstenošanā iesaistīto struktūrvienību (piemēram, katedru, profesoru grupu, laboratoriju, institūtu) uzskaitījums, norādot to uzdevumus studiju virziena un konkrētu studiju programmu īstenošanā.....	20
1.14. Studiju virziena īstenošanā nepieciešamā mācību palīgpersonāla raksturojums, norādot tā uzdevumus studiju virziena un konkrētu studiju programmu īstenošanā	22
1.15. Informācija par ārējiem sakariem	24
1.15.1. Sadarbība ar darba devējiem, profesionālajām organizācijām	24
1.15.2. Sadarbība ar Latvijas un ārvalstu augstskolām un koledžām, kuras īsteno līdzīgus studiju virzienus un līdzīgas studiju programmas	25
1.15.3. Studenti, kas studējuši ārvalstīs studējošo apmaiņas programmu ietvaros, norādot apmaiņas programmu un valsti.....	27
1.15.4. Ārvalstu studentu skaits studiju virzienā kopumā, kā arī sadalījumā pa studiju programmām, norādot studiju ilgumu, valsti	27
III. KOPSAVILKUMS PAR STUDIJU VIRZIENA ATTĪSTĪBAS PLĀNIEM	28
3.1. Studiju virziena un studiju programmu perspektīvais novērtējums, ņemot vērā Latvijas uzdevumus Eiropas Savienības kopējo stratēģiju īstenošana	28
3.1.1. Studiju programmas atbilstība normatīvo aktu prasībām un Eiropas augstākās izglītības telpas veidošanas rekomendācijām	28
3.1.2. Darba devēju un profesionālo organizāciju sniegtā informācija par absolventu nodarbinātības iespējām vismaz nākamo sešu gadu perspektīvā	29
IV. STUDIJU VIRZIENA PAŠNOVĒRTĒJUMA PIELIKUMI .Error! Bookmark not defined.	

I. STUDIJU VIRZIENA RAKSTUROJUMS

1.1. Studiju virziena attīstības stratēģija, kopīgie mērķi un to saistība ar augstskolas kopējo stratēģiju

Studiju virziena attīstības stratēģija ir cieši saistīta ar Baltijas psiholoģijas un menedžmenta augstskolas (turpmāk tekstā – BPMA) attīstības stratēģiju 2012.–2018.gadam. BPMA „Ekonomika” virziena attīstības stratēģiju nosaka galvenais BPMA attīstības mērķis, t. i. integrācija Baltijas un Eiropas izglītības telpā (Baltijas psiholoģijas un menedžmenta augstskolas darbības un attīstības ilgtermiņa stratēģija 2012. – 2018. gadam. APSITPRINĀTA BPMA Satversmes sapulcē 01.02.2012.g.).

Baltijas Psiholoģijas un menedžmenta augstskolas **misija** – *augsti kvalificētu konkurētspējīgu speciālistu ar vispusīgu izglītību psiholoģijas, biznesa un sociālā darba jomā sagatavošana un sociālo pasūtījumu izpilde*. Baltijas Psiholoģijas un menedžmenta augstskolas darbības galvenais **mērķis** saskaņā ar BPMA Satversmi ir – dot studējošiem augstāko izglītību un kvalifikāciju atbilstoši mūsdienu starptautiskajām prasībām sociālo un humanitāro zinātņu jomā.

BPMA attīstības stratēģija ir saistīta ar tādu nosacījumu radīšanu, kas veiksmīgi paaugstinātu jaunā speciālista intelektuālo potenciālu. Intelektuālais potenciāls tiek uzskatīts par svarīgu Latvijas ekonomiskās, sociālās un politiskās attīstības faktoru. Tas ir ietverts 6 pamatkompetenču kopsakarībā, kuras atbilst uz kompetencēm balstītajai Boloņas vienošanās ietvaros formulētajai mūsdienu izglītībai. Sešu jaunā speciālista pamatkompetenču attīstīšana ir galvenais BPMA izglītošanas mērķis. Virzienā „Ekonomika” šīs kompetences tiek papildītas ar specifisku saturu un tiek konkretizētas. Korelācija starp galvenajiem izglītošanas mērķiem Baltijas psiholoģijas un menedžmenta augstskolā un mērķiem, kuri nosaka BPMA „Ekonomika” virziena attīstības stratēģiju, ir atspoguļota Pielikumā 6.

Korelācija starp BPMA un BPMA „Ekonomika” virziena attīstības stratēģijām ir atspoguļota tabulā.

1.1.1. tabula

Korelācija starp BPMA un BPMA „Ekonomika” virziena attīstības stratēģijām

BPMA stratēģija	BPMA „Ekonomika” virziena attīstības stratēģija
1. Zināšanu un inovāciju stimulēšana	1.1. Orientēšanās uz ekonomikas zināšanu apgūšanas procesa tehnoloģiskumu un inovāciju tehnoloģijām mācīšanas procesā.
2. Investīcijām un darbam labvēlīgas un piesaistošas vides veidošana	2.1. Orientēšanās uz studentu un pasniedzēju radošās un pētnieciskās darbības attīstīšanu.
3. Izglītības un prasmju uzlabošana.	3.1. Orientēšanās uz Eiropas izglītības kvalitāti

	ekonomikas izglītības jomā un ekonomista darbības kvalitāti.
4. Nodarbinātības veicināšana.	4.1. Ekonomista profesijas apgūšanas distances apmācības metožu paplašināšana.

Vadoties no BPMA stratēģiskajiem mērķiem, ir definēts studiju virziena „Ekonomika” **stratēģiskais mērķis**: sniegt vispusīgas teorētiskās un praktiskās zināšanas profesijā un attīstīt ekonomisko domāšanu un analītiskās spējas, veicinot studenta konkurētspēju Latvijas un ārvalstu darba tirgū.

Studiju virziena „Ekonomika” **plānotie rezultāti**:

- Sagatavoti augsti kvalificēti, tirgus ekonomikas un globalizācijas apstākļos konkurētspējīgi savas jomas profesionāļi;
- Iegūtā izglītība un profesionālā kvalifikācija nodrošina iespēju veidot veiksmīgu karjeru izvēlētajā specialitātē un dot ieguldījumu valsts attīstībā;
- Absolventi ir sagatavoti studijām maģistratūras programmās.

1.2. Studiju virziena un studiju programmu perspektīvais novērtējums no Latvijas Republikas interešu viedokļa

Piedāvātās programmas aktualitāti no Latvijas Republikas interešu viedokļa nosaka:

- ✓ Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā un iekļaušanās vienotā Eiropas izglītības telpā;
- ✓ mūsdienu Latvijas sabiedrībā notiekošie demokratizācijas un integrācijas procesi;
- ✓ nepieciešamība paaugstināt ES darba tirgum konkurētspēju reflektantu piesaistē, studiju un zinātniskās pētniecības resursu nodrošināšanā;
- ✓ Latvijas kā Eiropas Savienības locekles intensīvie, nozīmīgie un daudzpusējie starptautiskie sakari ar citām valstīm;
- ✓ mūsdienu Latvijas sabiedrības nepieciešamība pēc starpkultūru saskarsmes un daudzvalodības;
- ✓ nepieciešamība iesaistīties mūžizglītības programmu īstenošanā un Latvijas reģioniem aktuālo problēmu risināšanā;
- ✓ Latvijas īpašā ģeogrāfiskā un komerciālā atrašanās starp Rietumiem un Austrumiem.

Sakara ar to, ka virziens ir orientēts uz dažādu nozaru ekonomistu sagatavošanu, var droši apgalvot, ka tas atbilst Latvijas republikas interesēm. Studiju virziena programmu realizācija ļaus īstenot Latvijas reģionālās attīstības un izglītošanas misiju, kas nodrošinās konkurētspējīgas, starptautiski atzīs daudzveidīgas studijas, attīstīs inovatīvu pētniecību, garantēs sabiedrības ilgtspējīgu attīstību un izglītošanu dažādos līmeņos.

Mūsdienīgu studiju nodrošināšana, kvalitāti realizējot augstākās profesionālās izglītības programmu, ļaus īstenots multilingvālā procesu, izmantojot zinātniskus sasniegumus un mūsdienu tehnoloģiju iespējas, kas veicina nacionālās un reģionālās augstskolas statusu Eiropas izglītības telpā, nodrošina konkurētspējīgas, starptautiski atzītas daudzveidīgas studijas, attīsta inovatīvu pētniecību, garantē sabiedrības ilgtspējīgu attīstību, zināšanas ekonomikas veidošanas procesos Latvijā un starptautiskajos darba tirgos.

Studiju virziena programmu realizācija ļaus:

- ✓ Nodrošināt iespēju iegūt profesionālo augstāko izglītību, veikt pētījumus BPMA atbilstošajās zinātņu nozarēs.
- ✓ Iesaistīt sociālos partnerus studiju programmu kvalitātes nodrošināšanai.
- ✓ Rūpēties par jauno speciālistu sagatavošanu darba tirgus prasībām, nodrošinot kvalitatīvu un pieejamu studiju vidi, kā arī nodrošināt izglītības programmu apgūšanas iespējas arī personām ar funkcionāliem traucējumiem.
- ✓ Rūpēties par jauno zinātnieku sagatavošanu, nodrošinot viņiem iespēju iekļauties Latvijas, Eiropas un pasaules akadēmiskajos un pētnieciskajos procesos.
- ✓ Attīstīt studentu un mācībspēku mobilitāti dažādos līmeņos, integrējoties Eiropas izglītības telpā; sadarboties ar citām Latvijas, ES un pasaules augstskolām.
- ✓ Atbalstīt studentu, studentu pašpārvaldes, biedrību un citu sabiedrisko organizāciju iniciatīvu pilnveidot studiju, pētniecības, sociālo un kultūrvidi.
- ✓ Informēt un izglītēt sabiedrību par jaunākajiem sasniegumiem pētniecībā, studiju procesā, notikumiem ekonomikā, politikā Latvijā un pasaulē.
- ✓ Darboties, lai nodrošinātu Latvijas tautas zināšanu pārmantošanu nākamajās paaudzēs, saglabājot nacionālo valodu, kultūru, tradīcijas.

1.3. Studiju virziena attīstības plāns

Studiju virziena akreditācijas komisijas 24.05.2013. ekspertīzes tabulā par studiju virziena novērtējumu, studiju virzienam saņemts sekojošs novērtējums:

Akreditācijas lēmums	Kvalitāte	Resursi	Ilgspēja	Sadarbība
Akreditēt uz 6 gadiem + obligātās rekomendācijas	Labi	Labi	Labi	Trūkumi novēršami 2 gadu laikā

Akreditācijas komisijas rekomendācijas:

- Jāpārskata programmas mērķis, uzdevumi un mācību rezultāti. Skaidri jādefinē programmas niša Latvijas izglītības tirgū.

- Jāuzlabo studiju programmas internalizācija un saistītās pētījumu aktivitātes.
- Jāmotivē studentus un mācībspēkus uzlabot angļu valodas zināšanas un jāpalielina starptautiskā mobilitāte studentiem un akadēmiskajam personālam.
- Ievērojami jāuzlabo zinātnisko pētījumu darbība – nacionālajā un starptautiskajā līmenī.

Studiju virziena „Ekonomika” attīstības plāns (Pielikums 7.) ir balstīts uz trīs dokumentiem:

- Studiju virzienu akreditācijas komisijas lēmumiem;
- Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam (Latvija 2030);
- BPMA attīstības stratēģiju 2012 –2018. gadam.

1.4. Studiju virziena un studiju programmas atbilstība darba tirgus pieprasījumam – darba un izglītības tirgus novērtējuma rezultāti par darba vietu pieejamību studiju programmu absolventiem, darba devēju aptaujas rezultāti

1.4.1. Darba un izglītības tirgus novērtējuma rezultāti par darba vietu pieejamību studiju programmu absolventiem

Baltijas psiholoģijas un menedžmenta augstskolas profesionālās bakalaura studiju programmas „Eiropas ekonomika un bizness” beidzējiem ir pieejams darbs Latvijas un ārzemju komercstruktūrās, Latvijas valsts un sabiedriskajās organizācijās, aģentūrās un dienestos, tā lielākoties no apgūto jomu viedokļa (skat. 1.4.2.). Eiropas Savienības iestāžu, dienestu un aģentūru darba vietas gan var būt pieejamas tikai pēc maģistranta programmas apgūšanas.

BPMA īsteno profesionālās augstākās izglītības programmas, tādēļ īpaša nozīme ir regulārai sadarbībai dažādos līmeņos ar darba devējiem:

- 1) jaunas programmas izveidošanā, darba tirgus prasību noskaidrošanā un pieprasījuma izvērtēšanā;
- 2) studējošo prakšu organizēšanā.

Ar prakses vietām tiek nodrošināta reāla atgriezeniskā saite, lai saņemtu informāciju par trūkumiem praktikanta teorētiskajā sagatavotībā, ja tādi pastāv, kā arī lai varētu kontrolēt programmas docētāju praktisko kompetenču līmeni un docējamo priekšmetu saturu, lai tajos tiktu iekļauti praksei svarīgi jautājumi.

- 3) darba devēju līdzdalība kvalifikācijas darbu, bakalaura un maģistra darbu aizstāvēšanas komisijās;
- 4) darba devēju pasūtīto projektu un kopējo projektu īstenošana.

Studiju programmas „Eiropas ekonomika un bizness” aktualitāti nosaka vairāki būtiski faktori:

- ✓ Otra līmeņa profesionālā studiju programma „Eiropas ekonomika un bizness” ir vērsta uz to kompetenču attīstību, kas nepieciešamas Latvijas un arī Eiropas darba tirgum;

- ✓ Studiju procesa kvalitatīvā organizācija un studiju laikā apgūto kompetenču portfolio dod iespēju programmas absolventiem turpināt studijas maģistrantūrā, tādējādi nodrošinot izglītības pakāpenību, pēctecību un ievirzi mūžizglītībā;
- ✓ Iestājoties Eiropas Savienībā, Latvijas darba tirgū ir palielinājies un vēl joprojām turpina
- ✓ palielināties ārzemju kapitāla vai jaukta kapitāla uzņēmumu skaits, tādējādi palielinot pieprasījumu pēc augsti kvalificētiem ekonomikas un biznesa speciālistiem, kas no pirmajām darba dienām patstāvīgi spēj organizēt savu darbu un dot ieguldījumu uzņēmuma attīstībā;
- ✓ Strauja elektronisko tehnoloģiju ienākšana iestāžu un uzņēmumu lietvedībā, elektronisko
- ✓ dokumentu parādīšanās (programmā tiek piedāvāti studiju kursi, kas uzlabo kompetences darbā ar datortehnoloģijām un informācijas sistēmām).
- ✓ Tā kā liela daļa studējošo strādā amatos, kas tieši vai pastarpināti saistīti ar ekonomikas un biznesa jomu, studijas nepilna laika formā ļauj topošajiem ekonomistiem uzlabot jau esošās un iegūt jaunas kompetences, pārbaudīt teorētiskās zināšanas praktiskā darbībā.

Iepriekšminētie fakti ir apliecinājums programmas perspektīvai ilgtspējīgai attīstībai.

Studiju programmas mērķis un uzdevumi pilnībā atbilst BPMA attīstības stratēģijai. Tādējādi gan no BPMA, gan arī no Latvijas valsts interešu viedokļa piedāvātā studiju programma vērtējama kā aktuāla visiem ekonomikas un biznesa jomā strādājošajiem speciālistiem, tāpēc ka tā atbilst nepieciešamajām prasībām:

1. dod iespējas topošajiem ekonomistiem iegūt otra līmeņa profesionālo izglītību, izmantojot mūsdienīgu studiju formas;
2. integrē ekonomikas, uzņēmējdarbības, finanšu, grāmatvedības, vadīšanas, tirgzinības, datorzinātnes, juridisko, u.c. zinātņu teorētiskās zināšanas un veicina praktisko iemaņu veidošanos;
3. ir elastīga, sekojot pieprasījumam Latvijas un ES darba tirgū;
4. programmas realizācijā paredz iesaistīt docētājus no BPMA sadarbības partneraugstskolām, kā arī vieslektorus.

1.4.2. Darba devēju aptaujas rezultāti

BPMA studiju virziena “Ekonomika” un studiju programmas „Eiropas ekonomika un bizness” studiju Padomei, pasniedzējiem, studentiem ir veidojusies cieša sadarbība ar darba devējiem. Sadarbības rezultātā ir notiek informācijas apmaiņa par notiekošo darba tirgu, tā tendencēm, izmaiņām un vajadzībām.

Baltijas psiholoģijas un menedžmenta augstskolas sadarbība ar darba devējiem galvenokārt notiek šādos virzienos:

- ✓ studiju prakses nodrošināšana, t.sk. prakses vietu nodrošināšana;

- ✓ piedalīšanās prakses un bakalaura darbu aizstāvēšanas komisijās;
- ✓ ierosinājumi un rekomendācijas studentu pētījumu virzieniem – lietišķo pētījumu tēmas, bakalaura darbu tēmas;

Darba devēji ir kvalifikācijas komisijas sastāvā, piedalās bakalaura darbu aizstāvēšanā. Darba devējs var novērtēt studentu profesionālo sagatavotību no viņa praktisko zināšanu viedokļa, uzdot konkrētus jautājumus, kas saistīti ar izvēlēto specializāciju.

BPMA uztur sakarus ar potenciālajiem darba devējiem – to organizāciju vadītājiem, kurās noris BPMA studentu prakse. Vērojot studentu darbu prakses laikā un ņemot vērā prakses vadītāja atsauksmes par studentiem, potenciālais darba devējs var izvēlēties sev nepieciešamo speciālistu.

Nepilna laika studijās studentiem prakses vietas vairākumā sakrīt ar reālajām darba vietām.

Augstskola organizē darba devēju aptauju par sagatavoto speciālistu kvalitātes atbilstību darba tirgus prasībām. Ar darba devēju anketēšanas palīdzību tiek noskaidrota profesionālā bakalaura studiju programmas “Eiropas ekonomika un bizness” studentu un absolventu atbilstība darba tirgum, kas izpaužas kā profesionālā kompetence un sagatavotība, spēja strādāt komandā, prasme analītiski risināt jautājumus, radošu attieksmi darbā, prasme pilnveidot darba metodes un paņēmienus.

BPMA regulāri tiek veiktas darba devēju aptaujas, kas ļauj saņemt informāciju par BPMA absolventu profesionālo darbību. Darba devēji var novērtēt studiju programmu, pamatojoties uz tās rezultātu – absolvējušo un strādājošo speciālistu darba kvalitātes analīzi. Tādēļ darba devēji tika lūgti novērtēt studiju programmas praktikantu, kā arī attiecīgajās organizācijās, iestādēs strādājošo absolventu kvalifikācijas, zināšanas, prasmes un iemaņas, kā arī prognozēt, kādas kvalifikācijas speciālisti, ar kādām prasmēm un iemaņām attiecīgajai organizācijai, iestādei būs nepieciešami tuvākā un tālākā nākotnē. Jautājumu loks, kas tika uzdots darba devējiem, aptvēra šādus tematus:

- 1) Ekonomikas studiju programmas absolventu teorētisko zināšanu apjoms un kvalitāte un to atbilstība organizācijas, iestādes prasībām, to nepieciešamība praktiskajā darbā;
- 2) Ekonomikas studiju programmas absolventu praktisko iemaņu un prasmju atbilstība darba devēju prasībām.

Apkopojot darba devēju viedokļus, var secināt:

- 1) Ekonomikas studiju programmas absolventu teorētisko zināšanu apjoms un kvalitāte pilnībā apmierina darba devējus:
  - ✓ Absolventiem, kuri sāk strādāt uzņēmumos un organizācijās, ir labas zināšanas ekonomikā, vadībā, tirgzinībās, kā arī speciālajos priekšmetos – finansēs un grāmatvedībā, uzņēmējdarbības tiesībās, tūrisma un viesnīcu uzņēmējdarbībā, komercpakalpojumu vadībā;

- ✓ Darba devēji atzīmē, ka studentiem/ absolventiem ir “laba teorētiskā bāze” praktiskas darbības uzsākšanai, turklāt studenti/ absolventi māk un spēj veiksmīgi pielietot teorētiskās zināšanas praksē;
- 2) Ekonomikas studiju programmas absolventu praktiskās iemaņas un prasmes atbilst darba devēju prasībām:

- ✓ Kā pozitīvs aspekts tiek minētas studentu prakses. Darba devēji atzīmē, ka prakšu laikā studenti iepazīst organizācijas, un darba devēji bieži vien ievēro sekmīgākos studentus, kurus perspektīvā varētu arī pieņemt darbā. Bieži vien tā arī notiek, un pēc ražošanas praksēm daudzi studenti saglabā sadarbības iespēju, uztur kontaktus ar darba devējiem un pēc studiju programmas beigšanas iestājas darbā;
- ✓ Darba devēji, vērtējot studentu prasmes un iemaņas, norāda uz nepieciešamību attīstīt un pilnveidot studentu komunikatīvās prasmes un iemaņas, tādas kā komandas darbs, attīstīt kreativitāti, iniciatīvu;

Tādējādi darba devēju aptauju rezultāti liecina, ka darba devēji uzskata profesionālā bakalaura studiju programmu “Eiropas ekonomika un bizness” studentus un absolventus par kvalificētiem speciālistiem, augstu vērtē viņu lietišķās, profesionālās un personīgās īpašības.

1.5. Studiju virziena stipro un vājo pušu, iespēju un draudu analīze

Stipro un vājo studiju virziena attīstības analīze parādīta Pielikumā 8.

1.6. Studiju virziena iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas apraksts

Darba tirgus prasības pēc augstākā līmeņa speciālistu sagatavošanas liecina par to, ka kvalitātes sistēma ir vitāli nepieciešama ikvienas augstākās izglītības iestādes turpmākai izaugsmei jebkurā darbības nozarē Latvijā, Eiropas Savienībā un pasaulē. Baltijas psiholoģijas un menedžmenta augstskolaj jātiecas pēc nepārtrauktas vadības sistēmas uzlabošanas, jo tās kvalitātes vadības sistēma pašlaik ir izstrādāšana procesā un tiek plānots to sertificēt atbilstoši starptautiskajam standartam ISO 9001:2008. Augstskolā ir izstrādātā programmas iekšējās kvalitātes kontroles sistēma, kas balstās uz ENQA (Eiropas asociācija kvalitātes nodrošināšanai augstākajā izglītībā) standartiem un vadlīnijām kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā un standarta ISO 9001:2008 nosacījumiem.

Lai nodrošinātu iekšējo kvalitāti tiek ievēroti sekojoši principi:

- augstākās vadības ieinteresētība nepieciešamās kvalitātes līmeņa sasniegšanā;
- sistēmas pieeja: augstskolas darbības fokusēšana uz studentu, absolventu un personālu;
- procesu pieeja: uz faktiem par darbību balstīta procesu vadība un lēmumu pieņemšana;
- personāla apzināta līdzdalība kvalitātes pilnveidošanā un nepārtrauktā uzlabošanā.

Studiju virziena iekšējās kvalitātes nodrošināšanas pamatā ir:

- Studiju virziena kopējā analīze;
- Studiju programmas analīze un salīdzināšana ar citām programmām gan Latvijas, gan starptautiskā līmenī;
- Studiju procesa un docētāju vērtēšana;
- Studentu, absolventu, personāla un sadarbības partneru viedokļu regulāra apzināšana un analīze;
- Rūpīga finanšu un resursu plānošana visos vadības līmeņos.

Pamata mehānismi izglītības kvalitātes nodrošināšanai:

- ✓ ārējie – licenzēšanas;
- ✓ iekšējie – pašnovērtējums (katru gadu), studentu anketēšana, pasniedzēju reitingi, mācību rezultātu analīze programmas Padomē, absolventu un darba devēju aptaujas.

Studiju procesa organizācija Baltijas psiholoģijas un menedžmenta augstskolā notiek atbilstoši Izglītības likumam, Augstskolu likumam un Profesionālās izglītības likumam, kā arī augstskolas darbības reglamentējošajiem dokumentiem. Studijas reglamentē studiju programma, studiju kursu programmas, studiju plāns, semestru plāni un studiju kalendārais saraksts.

Studiju virziena „Ekonomika” iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēma ir vispārējās BPMA speciālistu sagatavošanas kvalitātes kontroles un nodrošināšanas sistēmas sastāvdaļa, kura bija izstrādāta atbilstoši Boloņas procesa deklarācijai un Baltijas psiholoģijas un menedžmenta augstskolas Nolikumam par augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanu – iekšējā kvalitātes vadības sistēma (APSTIPRINĀTS BPMA Senāta sēdē 2012. gada 7. novembrī, protokols Nr. 12/04). Tika ievēroti arī 19.10.2012. MK noteikumi Nr. 668 – „Augstskolu, koledžu un studiju virzienu akreditācijas noteikumi”.

1.6.1. Kvalitātes pārvaldības sistēmas uzdevumi

Kvalitātes pārvaldības sistēmas iekšējie uzdevumi:

- 1) Nodrošināt vadības pārliecību par to, ka visi izglītības procesi un vadības procedūras tiek realizētas atbilstoši spēkā esošām normām un prasībām,
- 2) Pastāvīga izglītības pakalpojumu kvalitātes paaugstināšana, vadot procesus un veicot adekvātus pasākumus neatbilstības novēršanai.

Kvalitātes pārvaldības sistēmas ārējie uzdevumi:

- 1) Nodrošināt studējošo pārliecību par to, ka studiju programmas un priekšmeti atbilst aktuālām normām un prasībām, kā arī viņu interesēm, kuras ir saistītas ar profesionālo un personisko izaugsmi;
- 2) Nodrošināt uzraudzības dienestu pārliecību par to, ka studiju programma saglabās akreditāciju, ievēros visas prasības, kas izglītības iestādēm paredzētas normatīvajos dokumentos, un ka vadības sistēma atbilst ISO 9001:2008 standarta prasībām.

1.6.2. Kvalitātes pārvaldības sistēmas struktūra

Programmā tika definēti procesi, kas ir nepieciešami kvalitātes pārvaldības sistēmas izmantošanai. Kvalitātes pārvaldības sistēmas struktūra ir attēlota procesu un atbilstošu izpildītāju savstarpējā saistība. (Pielikums Nr.1)

Studiju programmas kvalitātes pārvaldības sistēmas procesi iedalās trīs grupās:

1) Vispārējās vadības procesi:

- ✓ Pārvaldības pārskats (V1),
- ✓ Attīstības plānošana (V2),
- ✓ Iekšējie kvalitātes auditi (V3),
- ✓ Koriģējošās un preventīvās darbības (V4),
- ✓ Padomes darbība (V5),
- ✓ Studiju programmas pašnovērtējums (V6),
- ✓ Sadarbība ar IZM studiju fondu un studiju kredītu jautājumos. Starptautiskā sadarbība (V7).

2) Studiju procesi (no S1 līdz S7),

3) Cilvēku, materiālo un informatīvo resursu vadīšanas procesi:

- ✓ Personāla vadīšana (R1),
- ✓ Mācību līdzekļu izstrāde (R2)
- ✓ Mācību un metodiskās literatūras fonda vadīšana (R3),
- ✓ Infrastruktūras vadīšana (R4),
- ✓ Dokumentācijas vadīšana (R6),
- ✓ Pierakstu un IT-resursu vadīšana (R7).

BPMA Iekšējās kontroles kvalitātes sistēma atbilst “Eiropas augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanas standartiem”. Tā nodrošina atbilstību demokrātiskas pārvaldības principiem, nodrošina absolventu apmācības atbilstoši valsts augstākās izglītības un profesiju standartiem, direktīvām un Eiropas Savienības starptautiskajiem līgumiem.

Kvalitātes kontrole tiek īstenota organizējot uzņēmuma iekšējos kvalitātes vadības sistēmas auditus, lai izvērtētu vai BPMA struktūrvienību darbība un veiktie procesi atbilst augstskolas

misijai, vīzijai un definētajiem mērķiem, kā arī lai kontrolētu procesu un struktūrvienību veikto darbību atbilstību normatīvajiem dokumentiem un novērtētu veikto darbību efektivitāti.

1.7. Studiju virzienam pieejamie resursi (tai skaitā finanšu resursi) un materiāltehniskais nodrošinājums

Profesionālā bakalaura studiju programma "Eiropas ekonomika un bizness" realizē studijas Rīgā. Baltijas Starptautiskā Akadēmija izīrē telpas Baltijas Psiholoģijas un Menedžmenta Augstskolai, Rīgā Lomonosova ielā 4 un Lomonosova 1/4. Kopējā platība- 250 m². Sadarbības rezultātā ar Baltijas Starptautisko Akadēmiju ir parakstīts sadarbības līgums, kas sekmē abpusēju izdevīgu sadarbību veidojot studijām piemērotu vidi.

Programmas materiālās bāzes attīstībā tika izcelti šādi pamatvirzieni:

- ✓ mācību un zinātniskās literatūras un periodisko izdevumu iegāde;
- ✓ datortehnikas iegāde un modernizācija, jaunas datorklases izveide;
- ✓ studējošo iespēju izmantot Internet paplašināšana;
- ✓ mācību telpu remonts un aprīkošana.

Jaunas iekārtas un aparatūra programmas vajadzībām tiek iegādāta BPMA tehniskās attīstības plāna ietvaros. Uz doto brīdi studiju process programmā tiek nodrošināts labiekārtotās un tehniski nodrošinātās auditorijās. Studiju process pietiekamā daudzumā ir nodrošināts ar:

- ✓ kserokopēšanas tehniku;
- ✓ vizuālās prezentācijas tehniku (multimediju videoprojektori; DVD/VHS tehnika);
- ✓ datortehniku;
- ✓ TV aprīkojumu, kas nodrošina telekonferences.

Studējošiem un BPMA akadēmiskajam personālam ir pastāvīga iespēja strādāt Interneta tīklā un izmantot elektronisko pastu.

BPMA bibliotēkas fonds ir parakstījis sadarbības līgumu ar Baltijas Starptautiskās akadēmijas Zinātnisko bibliotēku, kas dod iespēju plaši izmantot bibliotēkas iespējas.

BPMA studiju programmai ir iespēja izmantot vidi, kura augusi līdzī straujiem informāciju tehnoloģiju attīstības tempiem, modernizējot datorklases (Rīgā – 6), bibliotēkas, auditorijas, kā arī izveidojusi TV tiltu sistēmu starp Rīgu un 7 BSA filiālēm. Zinātniskajā bibliotēkā tiek izmantotas daudzas elektroniskās datu bāzes (EBSCO, Scopus, Science Direct, LETA, Letonika, Latvijas Vēstnesis, HeinOnline+FILR, Lursoft, NAIS, RUBRICON, Financial Times, u.c.), kuru izmantošanai ir nepieciešamas modernas informāciju tehnoloģijas. Bibliotēkas informācijas darbs organizācijā tiek izmantoti:

- ✓ Grāmatu fonda tematiskais katalogs;
- ✓ Elektroniskais tematiskais katalogs;
- ✓ Katalogs E-biblio;

- ✓ Katalogs CD-biblio;
- ✓ Grāmatas angļu valodā elektroniskajā katalogā;
- ✓ Diplomdarbu darbu katalogs;
- ✓ Elektroniskais katalogs
- ✓ Periodisko izdevumu katalogs;
- ✓ Jaunie grāmatu fonda bibliogrāfiskie saraksti visās zinātnes nozarēs;
- ✓ Audio un video kasešu fonds;

Metodiskais nodrošinājums sastāv no BPMA bibliotēkas fonda (Lomonosova ielā 1/4) un pašas programmas fonda (Lomonosova 4).

Studiju virziena metodiskais nodrošinājums tika parādīts Pielikumā Nr.2.

Studiju virziena finanšu resursi tiek veidoti no BPMA budžeta.

Studiju nodrošināšanai BPMA izmanto tikai privātos līdzekļus. Augstskolas finansiālais stāvoklis ir izteikti stabils. Tam iemesls ir gan augstskolas veiksmīgā saimnieciskā darbība, gan arī pārdomāta un mērķtiecīga darbība izglītības jomā. Finansēšanas plānu katram gadam nosaka augstskolas budžets. Ieņēmumus veido studiju maksas augstākajā izglītībā un citi saimnieciskās darbības ieņēmumi. Proporcionāli ieņēmumiem budžetā tiek plānoti izdevumi, kuru galvenās pozīcijas ir personāla darba samaksa, sociālās apdrošināšanas maksājumi, mācību procesa materiālie izdevumi, jaunu iekārtu iegāde, kā arī telpu uzturēšanas izdevumi un komunālie maksājumi.

1.8. Sadarbības iespējas Latvijā un ārzemēs attiecīgā studiju virziena ietvaros

1.8.1. Sadarbība ar organizācijām Latvijā:

Mūsdienu speciālistu sagatavošana atbilstoši tirgus prasībām pieprasa ciešu sadarbību starp dažādām organizācijām Latvijā un ārzemēs. Augstskolā tiek pārstāvēta Rektoru padomē (RP) (piedalās visas Latvijā akreditētās augstskolas), Privāto augstskolu asociācijā (PAA) (piedalās visas juridisko personu dibinātās augstskolas), BPMA uztur partnerattiecības ar asociācijām, savienībām un konfederācijām

(<http://www.psy.lv/index.php?t=general/partners&sid=903157332&>) .

BPMA ir daudz ārvalstu sadarbības partneru, ar kuriem tiek veikta nozīmīga informācijas apmaiņa, tiek pētīta ārvalstu partneru pieredze studiju programmu realizācijā. BPMA ir noslēgti sadarbības līgumi ar radniecīgām izglītības iestādēm Ukrainā (Krimas Humanitāra universitāte; Harkovas Nacionālā universitāte), Krievijā (Maskavas Valsts universitāte, Maskavas Valsts Atklātā universitāte, Sanktpēterburgas Valsts universitāte), Baltkrievijā (Baltkrievijas valsts ekonomiskā universitāte), Polijā (Wroclavas ekonomiskā universitāte), Somijā (Tampere Universitāti) u.c.

No 2006.g. Eiropas Komisija ir piešķirusi Baltijas psiholoģijas un menedžmenta augstskolai Erasmus Universitātes hartu, kas dod augstskolai lielākas mobilitātes iespējas kopējā Eiropas Savienības augstskolu telpā. Dalība ES izglītības programmā ERASMUS dod augstskolai iespēju attīstīties vienotā Eiropas kontekstā, t.sk. arī nodrošina studentu apmaiņu starp Eiropas valstīm un iespēju mācību spēkiem dalīties pieredzē.

(<http://www.psy.lv/templates/UserFiles/Documents/erasmus2.pdf>).

Ar katru gadu augstskolas starptautiskā sadarbība paplašinās, šajā jomā ir jau izveidojušās atzīstamas tradīcijas. Tiek realizēta plaša sadarbība ar esošajiem sadarbības partneriem, kā arī tiek meklēti jauni sadarbības partneri un veidotas jaunas sadarbības formas.

Starptautiskās sadarbības ietvaros augstskolu regulāri apmeklē ārvalstu radniecīgo augstskolu un citu institūciju delegācijas, kuras dalās savā darba pieredzē un ir ieinteresētas iepazīties ar augstskolas paveikto. Diskusijās tiek gūtas atziņas, kas ļauj pilnveidot augstskolas darbu.

Akadēmiskais personāls, kas ir iesaistīts programmu īstenošanā, paaugstina savu kvalifikāciju piedaloties starptautiskās zinātniskās konferencēs un semināros Vācijā, Ungārijā, Čehijā, Francijā, Lietuvā, Krievijā, Igaunijā, Polijā, u.c., kā arī lasot lekcijas ārvalstu augstskolās, tādās valstīs kā Lietuva, Polija, Igaunija, Ukraina, Krievija u.c.

Tiek uzturēta sadarbība ar skolām, tiek apmeklētas skolas, kur tiek prezentētas studiju iespējas BPMA programmās.

Tiek uzturētas partnerattiecības arī ar koledžām. Koledžu absolventi tiek aicināti turpināt mācības BPMA un izmanto šo iespēju.

1.9. Studiju programmu uzskaitījums, norādot to apjomu kredītpunktos, studiju veidu, iegūstamo grādu, grādu un profesionālo kvalifikāciju vai profesionālo kvalifikāciju. Studiju programmu atbilstība Latvijas Republikas un augstskolas vai koledžas stratēģijai

Virzienu „Ekonomika” pārstāv profesionālā bakalaura programma „Eiropas ekonomika un bizness”, kas nodrošina otrā līmeņa profesionālo augstāko izglītību. Programmas apjoms ir 160 kp. Tā tiek apgūta pilna laika studijās, dienas un vakara nodaļās. Iegūstamais grāds – profesionālais bakalaurs uzņēmējdarbībā, profesionālā kvalifikācija - ekonomists.

Programmas struktūra un saturs atbilst prasībām, kas izvirzītas augstākās akadēmiskās un profesionālās izglītības programmām Latvijas Republikā un BPMA, un ļauj piešķirt grādu Profesionālais bakalaurs uzņēmējdarbībā. Struktūra un saturs atbilst arī Ekonomista (Reģ.numurs PS 0254, apstiprināts ar IZM 2004.g.20.apriļa rīkojumu Nr. 241 un saskaņots Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomes 2011.gada 21.marta sēdē protokols Nr.3) profesijas standartu, kas ļauj piešķirt 5. līmeņa profesionālo kvalifikāciju Ekonomists.

BPMA stratēģijas galvenais uzdevums ir augsts jaunā speciālista personības intelektuālais potenciāls, ko var izskatīt kā svarīgu Latvijas attīstības ekonomisko, sociālo un politisko faktoru. Šī stratēģija tiek realizēta kā nepieciešamība attīstīt studentos 6 bāzes kompetences (skat. šī dokumenta punktu 1.1.).

1.10 Studiju virziena īstenošana iesaistītā akadēmiskā personāla uzskaitījums, norādot tā kvalifikāciju un pienākumus, tai skaitā studiju programmu un tās daļu, kuru katrs no akadēmiskā personāla īsteno

Mācību procesu nodrošina 28 pasniedzēji, no kuriem 14 cilvēki nav ievēlēti BPMA. Akadēmiskajam personālam (14 cilvēki) ir akadēmiskie grādi un amati, kuri atbilst programmas mērķu un uzdevumu realizēšanai.

1.10.1. tabula

Docētāju zinātniskie grādi

	Doktori	Maģistri
Ievēlēti BPMA	11	5
Neievēlēti BPMA	6	5
Pavisam – 28	17	10
% no docētāju kopskaita studiju virzienā	63	37

1.10.2. tabula

Ievēlētais personāls

Virziena personāls kopumā		Tajā skaitā strādā BPMA			
		kā ievēlēti		kā neievēlēti	
Cilvēku skaits	Proc. (%)	cilv.	%	cilv.	%
27	100%	16	59,3	11	40,7

Katram pasniedzējam, kurš strādā studiju virzienā, ir sekojoši pienākumi:

- ✓ izstrādāt un publicēt mācību metodiskos materiālus kursiem, kurus viņš/viņa vada, papildināt un atjaunot MOODLE platformu,
- ✓ sagatavot PowerPoint prezentācijas, izdales materiālus (konspektus, uzdevumus), autentisku ilustratīvo materiālu (video un audio) u.c. materiālus, kuri optimizē izglītošanas procesu,
- ✓ vadīt konsultācijas studentiem – 2 stundas nedēļā,
- ✓ hospitācijas ietvaros vienreiz gadā vadīt atklātas nodarbības un apmeklēt vismaz 2 savu kolēģu nodarbības un piedalīties to apspriešanā,
- ✓ paaugstināt kvalifikāciju (12 stundas vienā māc. g.), iesniedzot attiecīgu sertifikātu,
- ✓ uzstāties zinātniskās konferencēs un semināros (vismaz 2 uzstāšanās gadā),
- ✓ publicēt rakstus (vismaz 1 publikācija gadā),
- ✓ programmas realizēšanas ietvaros organizēt vienu pasākumu gadā: semināru, konferenci, apaļo galdu, studentu tulkojumu konkursu, Kultūras dienas, diskusijas u. tml.,
- ✓ piedalīties pasākumos, kuri tiek organizēti programmas realizēšanas vai BPMA izglītošanas darbības ietvaros,
- ✓ sekot jaunākajām zinātniskās literatūras publikācijām, koriģēt studentiem piedāvātos literatūras sarakstus, informēt bibliotēkas direktoru par nepieciešamību papildināt bibliotēkas fondus.

1.10.3. tabula

Akadēmiskais personāls: kvalifikācija un darbs programmā

A – Vispārizglītojošie studiju kursi, **A1** – Nozares teorētiskie pamatkursi un informācijas tehnoloģiju kursi. **B** – Nozares profesionālās specializācijas kursi, **C** – Brīvās izvēles kursi

Nr. p. k.	Uzvārds, vārds	Kvalifikācija	Programmas daļa
1.	Larisa Ābelīte	Mg.psych., docente	C
2.	Ņina Blūmenaua	Dr. Sc.ing., docente	A, A1
3.	Daina Buķele	Mg.iur., lektore	A,A1,B, C
4.	Žanna Caurkubule	Dr. sc.ing., as.profesore	A1, B
5.	Viktors Dinēvičs	Dr. oec, docents	B, C
6.	Andris Fomins	Dr. oec, docents	A1, B, C
7.	Ilja Gerčikovs	Dr. oec, docents	B
8.	Inta Grīnberga	Mg.oec., docente	B
9.	Larisa Gončarova	Mg.paed., lektore	A,A1
10.	Ludmila Kaliņņikova	Dr.psych.,docente	A,C
11.	Irina Kazanovska	Dr.biol., docente	A

12.	Andra Mite	Mg.sc.pol., docente	A, A1, C
13.	Viktors Morohins	Dr. oec., as.profesors	A1, B
14.	Irina Plotka	Dr.psych., profesore	A,C
15.	Aleksandrs Rubanovskis	Dr. oec., as.profesors	A1, B, C
16.	Pāvels Tjurins	Dr.psych., docents	A,C

1.10.4. tabula

BPMA neievēlētie pasniedzēji

Nr.p.k.	Uzvārds, vārds	Kvalifikācija	Darba vieta	Programmas daļa
1.	Tatjana Andrejeva	Mg. oec, viesdocente	BSA	B
2.	Svetlāna Jaškina	Mg.philol., vieslektore	BSA	A,A1
3.	Edīte Kačane	Mg.philol., vieslektore	BSA	C
4.	Anna Tatarinceva	Dr.paed,viesprofesore	BSA	C
5.	Angelina Tjurina	Mg.oec., vieslektore	GFK	B
6.	Oļegs Ņikiforovs	Dr.psych., viesdocents	BSA	A
7.	Valērijs Ņikiforovs	Dr. Phil., asoc. viesprofesors	BSA	A1, B,C
8.	Jūlija Mahmudova	Mg. oec, viesasistente	BPMA	A1
9.	Inna Stecenko	Dr. oec, viesprofesore	BSA	C
10.	Irina Dimante	Dr. oec, viesdocente	BSA	C
11.	Jekaterina Žukovska	Dr.sc.ing., viesdocente	BSA	A,A1

1.11. Studiju virziena īstenošanā iesaistītā akadēmiskā personāla pētnieciskā darbība un tā ietekme uz studiju darbu, studējošo iesaistīšana pētniecības projektos, kā arī dalība starptautiskajos projektos, Latvijas Zinātnes padomes un citu institūciju finansētajos projektos pārskata periodā

Studiju kursu bloki	Pasniedzēju pētnieciskais un projektu darbs
Vispārīzglītojošie studiju kursi tiesību, loģikas, filozofijas sfērā	asoc. viesprof. V.Kačana, asoc. viesprof. V. Ņikiforova, lekt. D.Buķeles pētījumi un projekti
Vispārīzglītojošie studiju kursi pedagoģijas un psiholoģijas sfērā	Prof. I.Plotkas, asoc. viesprof. O. Ņikiforova, doc.P.Tjurina, doc.L. Kaliņņikovas, doc. I.Kazanovskas pētījumi un projekti
Studiju kursi statistikas, ekonometrikas, IT-tehnoloģiju sfērā	Doc.N. Blūmenauas, viesdoc.J.Žukovskas pētījumi un projekti
Svešvalodu apgūšana: angļu, vācu, latviešu (valsts valodas)	lekt. L.Gončarovas, lekt. S.Jaškinas, lekt. E. Kačanes pētījumi un projekti
Ekonomikas un uzņēmējdarbības sfērā	As.prov.V.Morohina, as.prof.A.Rubanovska, doc. V.Dinēviča, viesprof. I.Stecenko, viesdoc. I.Dimantes, vesdoc.T.Andrejevas pētījumi un projekti
Vadīšanas un tirgzinības sfērā	As.prov.V.Morohina, as.prof. Ž.Caurkubules, doc. I. Gerčikova, doc. V.Dinēviča, doc. L. Ābelītes pētījumi un projekti
Finanšu un banku sfērā	Doc. A.Fomina, doc. I.Grīnbergas, vesdoc.T.Andrejevas pētījumi un projekti

Programmas docētāji regulāri piedalās starpaugstskolu BSA un BPMA organizētajās konferencēs un zinātniskajos semināros, kā arī citu Latvijas un ārzemju augstskolu organizētajās konferencēs, kas paplašina profesionālo redzesloku, gan ļauj veikt zinātnisko darbību izvēlētajā jomā.

Pētījumu rezultāti atspoguļojas izdotajās monogrāfijās, zinātniskajos rakstos un publicētajos konferenču materiālos.

Lai veicinātu zinātnisko darbību augstskolā un Latvijā, BPMA regulāri organizē starptautiskas zinātniski pētnieciskas konferences un seminārus:

- ✓ 2013.gada 16.-18.maijā Rēzeknē notika III Starptautiskā jauno zinātnieku un studentu konference «Izaicinājumu un iespēju laiks: problēmas, risināju un perspektīvas», kurā ar referātiem piedalījās 2 programmas studenti.
- ✓ 2013.gada 13.-14. decembrī notika IV starptautiskā zinātniski praktiskā on-line konference ar TV-tilta un Skype izmantošanu “Studenta zinātniskā un profesionālā identitāte”, kurā ar referātiem piedalījās 176 dalībnieki no 24 augstskolām no 6 valstīm. On-line režīmā piedalījās 8 augstskolas. Konferenci klātienē vēroja 37 dalībnieki. Ar referātiem piedalījās 7 programmas studenti.
- ✓ Kā konferences līdzorganizātore BPMA 2014.gada 27. martā piedalījās starptautiskā zinātniski praktiskā konferencē Šauļu valsts koledžā „Higher Education Studies: Challenges and Opportunities”, kur ar referātiem uzstājās 4 programmas pasniedzēji.

Visās augstskolā rīkotajās konferencēs uzstājās gan tās docētāji, gan studenti. Programmas pasniedzēju piedalīšanās konferencēs un projektos tika atspoguļota Pielikumā Nr.3

1.12. Studiju virziena īstenošanā iesaistītā akadēmiskā personāla galveno zinātnisko publikāciju un sagatavotās mācību literatūras saraksts pārskata periodā

Studiju gada laikā virziena pasniedzēji 55 reizes ir piedalījušies starptautiskās konferencēs Polijā, Šveicē, Francijā, Čehijā, Zviedrijā, Lietuvā, Latvijā, Krievijā, Spānijā, Ukrainā, Baltkrievijā, Bulgārijā. Publicēti 61 darbi (raksti, monogrāfijas, mācību grāmatas, mācību un metodiskie līdzekļi). Pilna informācija par akadēmiskā personāla un BPMA neievēlēto pasniedzēju zinātnisko darbu atrodama Pielikumā Nr.4.

Pasniedzējiem (un studentiem) ir iespēja publicēt savus pētījumus BPMA zinātnisko darbu krājumā: 2013. gada tika izdots starptautiskais zinātnisko darbu krājums “Psiholoģijas, biznesa un sabiedrības sociālās sfēras aktuālās problēmas: teorija un prakse” (9.sējums).

1.13. Studiju virziena īstenošanā iesaistīto struktūrvienību (piemēram, katedru, profesoru grupu, laboratoriju, institūtu) uzskaitījums, norādot to uzdevumus studiju virziena un konkrētu studiju programmu īstenošanā

Studiju virziena realizāciju atbalsta šādas struktūrvienības:

- ✓ Starpaugstskolu (BMPA un BSA) Sociālo un humanitāro problēmu zinātniski pētnieciskais institūts;
- ✓ Studiju programmas “Eiropas ekonomika un bizness” Padome;
- ✓ Starpaugstskolu (BMPA un BSA) mācību - metodiskā Padome;
- ✓ Starpaugstskolu (BMPA un BSA) izdevniecības-redakcijas kolēģija;
- ✓ Psihofizioloģijas un eksperimentālās psiholoģijas laboratorija;
- ✓ Sociālās izziņas implicēto pētījumu metožu laboratorija;
- ✓ Mācību daļa;
- ✓ Analītikas nodaļa;
- ✓ IT nodaļa;
- ✓ Bibliotēka.

Programmas kvalitātes atbilstību tirgus prasībām, profesionālās izglītības standartiem un Eiropas kopējās izglītības telpas prasībām un tradīcijām, nodrošina BPMA vadība un programmu direktori. Koleģiālā vadības padome ietver programmas un virzienu vadītājus, **programmas Padomes**. Programmas padomes sastāvā ir darba devēji, vadošie pasniedzēji un studenti. Padomes sastāvs var koordinēt visu virziena darbu: veidot attīstības stratēģiju, mērķus un uzdevumus, kontrolēt to izpildīšanu, korektēt to saturu, plānot mācību un metodisko darbu. Programmas padome balstoties uz diskusijām un analīzi, dod padomus pasniedzējiem viņu kandidatūras ievēlēšanai amatā BPMA Senātā. Programmas padomes pieņemtos lēmumus par galvenajiem attīstības jautājumiem apstiprina BPMA Senātā. Metodisko darbu kontrolē un koriģē BPMA **mācību-metodiskā Padome**. Darba rezultātus (pašnovērtējumu) apstiprina BPMA Senātā.

Laboratoriju darbības mērķis : mūsdienīgo metožu psiholoģijā un profesionālās darbības psiholoģijā praktiskā apguve. Augstas kvalitātes līmeņa nodrošināšana studiju darbiem un diplomdarbiem darbiem, zinātniski pētnieciskā darba vadīšanas psiholoģijā.

Uzdevumi:

- ✓ praktisko nodarbību vadīšana studentiem atbilstoši studiju programmām;
- ✓ sniegt konsultācijas un praktisko palīdzību studentiem studiju darbu un diplomdarbu darbu izpildes procesā;
- ✓ iesaistīt studentus zinātniski pētnieciskajā darbā;
- ✓ zinātnisko publikāciju un monogrāfiju sagatavošana.

Laboratorijas darbu un praktisko nodarbību laikā psiholoģijā studenti apgūst cilvēka uzvedības modelēšanas metodes laikā, kad viņš risina dažādas sarežģītības pakāpes un emocionāla un motivējoša satura problēmsituācijas. Praktisko nodarbību laikā studenti apgūst un patstāvīgi izmanto psiholoģisko pētījumu mūsdienīgas metodes un testu paketes (subjekta risināmās problēmsituācijas, informatīvās struktūras adekvātuma izvērtēšana, emocionālās stabilitātes, uzmanības, atmiņas, mācīšanās, sensomotorās darbības parametru, galvas smadzeņu funkcionālās asimetrijas, noguruma darba spēju pazemināšanās un paaugstināšanās periodu cikliskuma novērtēšana u. c.). Praktisko nodarbību, studiju darbu un diplomdarba izstrādes laikā studenti apgūst eksperimentu plānošanas un iegūto datu statistiskās apstrādes metodes.

Ieteicamās virziena studentu darbu tēmas:

1. **Teorētiskās:**

- ✓ funkcionālais stāvoklis uzvedības struktūrā;
- ✓ neverbālās komunikācijas, sejas ekspresija;
- ✓ darbības regulēšana varbūtības prognozēšanā;
- ✓ uzvedības taktika un stratēģija iespējamības situācijās;
- ✓ stress, tā būtība un sekas.

2. **Eksperimentālās:**

- ✓ psihofizioloģisko reakciju funkcionālā struktūra patiesu un nepatiesu apgalvojumu procesā;
- ✓ cilvēka uzvedības stilistiskās pašregulācijas un emocionālās reaktivitātes mijiedarbība;
- ✓ krāsu ritmiskās stimulācijas ietekme uz smadzeņu bioelektrisko aktivitāti.

Ar studiju procesu un zinātniski pētnieciskajām izstrādēm saistītu darbu izpilde

1. Laboratorijas darbi un praktiskās nodarbības studentiem reklāmas psihofizioloģijā.
2. Semināri studentiem “Melu detekcija biznesā”.

Eksperimentālās bāzes attīstīšana

Pašlaik laboratorijā darbojas automatizētais psihofizioloģiskās informācijas vākšanas un analīzes komplekss. Psiholoģiskajā testēšanā izmanto testus ar rezultātu datorizētu apkopojumu.

Nākotnē tiek plānots izstrādāt un ieviest programmu nodrošinājumu cilvēka neverbālās uzvedības reakciju analīzei un reģistrācijai (valodas intonācija – sonogramma, sejas ekspresija).

Mācību daļa – organizē studiju procesu (nodarbību saraksti, tos izvietošana, informācijas paziņojums, studentu personālu lietu pārvaldība, atskaites pēc studiju rezultātiem).

Analītiskās nodaļa – savāc un apkopo analītisko informāciju par studentu anketēšanu, mācību rezultātiem, informē virziena un BPMA vadību, sniedz informāciju, lai sagatavotu materiālus pašnovērtējumam un studiju darba korekcijai.

IT nodaļai ir pienākums nodrošināt tehnisko līdzekļu darbību (datori, multimediju projektori, televizori, tīkla un cits aprīkojums), instalēt programmatūru, savlaicīgi ievadīt informāciju BPMA mājaslapā (www.bpma.edu.lv).

Bibliotēka - pasūta nepieciešamo literatūru, informē par jaunām iegādēm, organizē apmācību studentiem par elektronisko datu bāzi izmantošanu.

1.14. Studiju virziena īstenošanā nepieciešamā mācību palīgpersonāla raksturojums, norādot tā uzdevumus studiju virziena un konkrētu studiju programmu īstenošanā

Studiju virziena panākumi ir atkarīgi no dažādu augstskolas struktūru ciešas sadarbības. Katra struktūra ir ļoti svarīga kvalitatīvai programmas īstenošanai. Palīgpersonālu studiju programmas īstenošanā var iedalīt trīs grupās:

1. grupa - struktūras, kas nodrošina mācību procesu. Tās ir tādas struktūras kā: uzņemšanas komisija, kas nodrošina studentu uzņemšanu, dokumentu noformēšanu, sadarbību ar skolām, atvērto durvju dienu organizēšanu; mācību daļa, kas nodrošina mācību procesu īstenošanu; grāmatvedība ir atbildīga par finanšu jautājumiem; bibliotēka nodrošina studentus ar mācību un periodisko literatūru un pieeju datu bāzēm; izdevniecība atbild par mācību literatūras un konferenču krājumu izdošanu; analītiskā nodaļa nodrošina datu bāzes uzturēšanu un pilnveidošanu, kā arī apstrādā pētījumu rezultātus; IT nodaļa nodrošina mājas lapas un datoru sistēmu uzturēšanu; grāmatu kioska darbinieki nodrošina studentus ar iespēju iegādāties mācību literatūru un kancelejas piederumus.
2. grupa – struktūras, kas nodrošina mijiedarbību starp studentiem un pasniedzējiem, veicina starptautisko sakaru attīstību, nodrošina studentiem papildus iespējas studijām ārpus studiju programmas. Tas ir Studentu parlaments, Erasmus programmas nodaļa.
3. grupa – saistīta ar virziena “Ekonomika” studiju programmu īstenošanu. Tās ir studiju programmas padome, kas sevī iekļauj pasniedzējus, darba devējus, studentus un maģistrantus un programmas direktora palīga. Sadarbības ietvaros notiek kopējas lekcijas, vieslektoru lekcijas, ārpus studiju programmas pasākumu organizēšana. Studiju programmas ietvaros tika organizēta Studentu pētnieciskā apvienība, kura apvieno studentus un pasniedzējus kopīgo pētījumu veikšanai, pētniecisko rakstu sagatavošanai un starptautisko konferenču dalībai.

Palīgpersonāla darbinieku pienākumi un uzdevumi:

Pienākumi:

1. Dokumentu izstrādāšana un noformēšana
2. Dokumentu apstrāde

3. Informācijas nodrošināšana
4. Apmeklētāju pieņemšanas un lietišķās tikšanās organizēšana
5. Darba organizācija
6. Kvalifikācijas celšana

Uzdevumi :

1. **Dokumentu izstrādāšana un noformēšana.** Nodrošināt dokumentu oriģināla un to atvasinājumu juridisko spēku, noformējot tos saskaņā ar normatīvajiem aktiem, kas nosaka dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas, lietvedības kārtību, valodas lietošanas prasības. Noformēt pārvaldes (rīkojumi, izziņas, pārskati, saraksti u. c.) dokumentus, izmantojot biroja tehniku. Izstrādāt atsevišķu dokumentu veidlapas un to aizpildīšanas paraugus. Apliecināt organizācijas pārvaldes dokumentu atvasinājumu pareizību atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem. Veikt programmas sapulču, sanāksmju u.c. pasākumu sagatavošanu un protokolēšanu. Sastādīt nodarbību un sesijas sarakstus, ievadīt tos datu bāzē.
2. **Dokumentu apstrāde.** Nodrošināt saņemto, nosūtāmo un iekšējas aprites dokumentu uzskaiti un reģistrēšanu. Izdarīt dažādas dienesta atzīmes uz dokumentiem savas kompetences ietvaros. Pārzināt iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu lietvedību. Sistematizēt, ievietot dokumentus lietā pēc to izpildes atbilstoši organizācijas lietu nomenklatūrai.
3. **Informācijas nodrošināšana.** Pārzināt akadēmijas struktūru, amatpersonu kompetenci, informācijas plūsmas mehānismu, likumdošanu informācijas izmantošanā, sniegšanā un aizsardzībā. Iegūt, klasificēt un izmantot informāciju. Lietot dažādus tehniskos līdzekļus informācijas iegūšanā, atlasē, apkopošanā un nosūtīšanā. Nodrošināt un koordinēt informācijas apmaiņu savas kompetences ietvaros starp programmas personālu, akadēmijas struktūrām un citām organizācijām. Sagatavot dažāda veida pārskatus, izziņas, uzziņas u.c. dokumentus savas kompetences ietvaros. Uzturēt *Picasa* fotogaleriju, lai nodrošinātu saskarsmi ar programmas absolventiem. Nodrošināt ERASMUS programmas studentus, kā arī citus ārzemju studentus (divpusējie līgumi starp augstākās izglītības iestādēm) ar nepieciešamiem dokumentiem, informāciju u. tml.
4. **Apmeklētāju pieņemšanas un lietišķo tikšanos organizēšana.** Organizēt apmeklētāju pieņemšanu, lietišķās tikšanās. Piedalīties prezentāciju, semināru, konferenču, konkursu, bakalaura darbu aizstāvēšanu, izlaidumu u.c. pasākumu organizēšanā. Nodrošināt pasākumu dokumentēšanu. Organizēt un nodrošināt informācijas apmaiņu starp programmas personālu, studentiem, akadēmijas struktūrām un citām organizācijām savas kompetences ietvaros. Pārzināt lietišķo etiķeti.

5. **Darba organizācija.** Pārzināt dokumentu izstrādāšanas, izdošanas, pieņemšanas, apliecināšanas un reģistrācijas prasības. Pārzināt un prast izmantot biroja tehniku savā darbībā. Plānot, pārraudzīt un kontrolēt pakļautībā esošo darbinieku veikto darbu. Piedalīties darba organizācijas uzlabošanas pasākumu izstrādē, ieviešanā.
6. Lietveža amatā nepieciešamo iemaņu un zināšanu uzlabošana un paplašināšana. Jaunu prasmju un iemaņu, lietvedības un informācijas datorapstrādes noteikumu apgūšana.

1.15. Informācija par ārējiem sakariem

1.15.1. Sadarbība ar darba devējiem, profesionālajām organizācijām

BPMA uztur sakarus ar potenciālajiem darba devējiem – to organizāciju vadītājiem, kurās noris BPMA studentu prakse. Baltijas psiholoģijas un menedžmenta augstskolas sadarbība ar darba devējiem galvenokārt notiek šādos virzienos:

- ✓ studiju prakses nodrošināšana, t.sk. prakses vietu nodrošināšana;
- ✓ piedalīšanās prakses un bakalaura darbu aizstāvēšanas komisijās;
- ✓ ierosinājumi un rekomendācijas studentu pētījumu virzieniem – lietišķo pētījumu tēmas, bakalaura darbu tēmas;

Darba devēji ir kvalifikācijas komisijas sastāvā, piedalās bakalaura darbu aizstāvēšanā.

Darba devējs var novērtēt studentu profesionālo sagatavotību no viņa praktisko zināšanu viedokļa, uzdot konkrētus jautājumus, kas saistīti ar izvēlēto specializāciju.

Nepilna laika studijās studentiem prakses vietas vairākumā sakrīt ar reālajām darba vietām.

2013./2014. studiju gadā kopumā tika noslēgti 10 sadarbības līgumi ar darba devējiem par praksi.

Darba devēji uzskata, ka tuvākajā laikā pieprasījums pēc Ekonomikas speciālistiem nemazināsies. Turklāt augstākā profesionālā ekonomiskā izglītība ir nepieciešama daudziem speciālistiem, kuri strādā valsts iestādēs un organizācijās, arī uzņēmumos un kuriem nepieciešama papildus specialitāte vai kvalifikācija. Uz to norāda arī lielais nepilna laika studentu skaits Ekonomikas studiju programmā.

Darba devēji pozitīvi vērtē Ekonomikas studiju programmu un prognozē, ka perspektīvā, attīstot un pilnveidojot studiju programmu, pievēršot vēl lielāku vērību studentu praksēm, svešvalodu zināšanām, datorprogrammu apguvei, teorētisko zināšanu praktiskās pielietojamības apgūšanai, Ekonomikas studiju programmas absolventiem ir visas iespējas aktīvi iesaistīties darba tirgū.

Sadarbība notiek ar Latvijas mazo un vidējo uzņēmumu konfederāciju (LMVUK), Latvijas personāla vadības asociāciju (LPVA), Eiropas Pētījumu institūtu (EPI), Latvijas studentu asociāciju (LSA), Latvijas Psihologu Studentu Asociāciju (LaPSA), Latvijas Profesionālo

psihologu asociāciju, APA (Amerikāņu Psiholoģijas Asociācija) ISCAR (Starptautiskā Biedrības Kultūras un Pētniecības Aktivitātēm). CICE (Bērnu identitāte un Eiropas pilsoniskums) ir akadēmiska asociācija, kas nodarbojas ar jaunu cilvēku pilsoniskās izglītības un identitātes pētniecību un ietver 92 Eiropas augstākās izglītības iestādes, piemēram, valstīs kā Beļģija, Dānija, Spānija, Francija, Itālija, Luksemburga, Nīderlande, Portugāle, Norvēģija, Anglija, Igaunija, Lietuva, Latvija uc. Institucionālo koordinātoru grupā iekļauta prof.I. Plotka.

1.15.2. Sadarbība ar Latvijas un ārvalstu augstskolām un koledžām, kuras īsteno līdzīgus studiju virzienus un līdzīgas studiju programmas

1.15.2.1. Sadarbība ar Latvijas mācību iestādēm

Baltijas psiholoģijas un menedžmenta augstskola ir atvērta sadarbībai, kas ir arī realizējies tās pastāvēšanās laikā. Augstskolā tiek pārstāvēta:

- ✓ *Rektoru padomē* (piedalās visas Latvijā akreditētās augstskolas),
- ✓ *Privāto augstskolu asociācijā* (piedalās visas juridisko personu dibinātās augstskolas).

BPMA ir izveidojusies laba sadarbības un parakstīti sadarbības līgumi ar Baltijas Starptautisku akadēmiju (BSA), Rīgas Stradiņa universitāti (RSU), Biznesa augstskolu Turība (BAT), Transporta un sakaru institūtu (TSI), Latvijas Universitāti (LU), Liepājas Universitāti, Ekonomikas un kultūras augstskolu (EKA), Latvijas Kristīgo akadēmiju (LKA), Grāmatvedības un finanšu koledžu (GFK), Alberta koledžu u.c. Docētāji un studenti piedalās šo augstākās izglītības iestāžu rīkotajās konferencēs un semināros; notiek aktīva zinātnisko rakstu iesniegšana BPMA zinātnisko rakstu krājumam u.c.

1.15.2.2. Sadarbība ar ārzemju mācību iestādēm

BPMA ir daudz ārvalstu sadarbības partneru, ar kuriem tiek veikta nozīmīga informācijas apmaiņa, tiek pētīta ārvalstu partneru pieredze studiju programmu realizācijā. BPMA ir noslēgti sadarbības līgumi ar radniecīgām izglītības iestādēm Ukrainā (Krimas Humanitāra universitāte; Harkovas Nacionālā universitāte), Krievijā (Maskavas Valsts universitāte, Maskavas Valsts Atklātā universitāte, Sanktpēterburgas Valsts universitāte), Baltkrievijā (Baltkrievijas valsts ekonomiskā universitāte), Polijā (Wroclavas ekonomiskā universitāte), Somijā (Tampere Universitāti) u.c.

BPMA sadarbība ar ārzemes un ES augstskolām pēc ERASMUS programmas ļauj ne tikai realizēt studentu apmaiņas programmu, bet arī apmaiņu ar docētājiem. Lekcijas, atklātie semināri, starptautiskās konferences ir tas, kas nostiprināja BPMA vietu Eiropas augstākās

izglītības telpā. Augstskola ir sekmīgi iekļāvusies Erasmus programmā, ko apliecina sadarbības līgumi. (Pielikums Nr.5.)

1.15.1. tabula

**Studiju virziena „Ekonomika” akadēmiskā/administratīve personāla dalība
ERASMUS programmā 2013./2014. studiju gadā**

N.	Name, surname	University, country
1.	<i>Žanna Caurkubule</i>	Wroclavas universitāte (Polija)
2.	<i>Valērijs Nikiforovs</i>	Neapolis University Pafos (Ķīpra)
3.	<i>Irina Plotka</i>	Uteno koledža (Lietuva)
4.	<i>Larisa Ābelīte</i>	Uteno koledža (Lietuva)
5.	<i>Valērijs Nikiforovs</i>	Wyższa szkoła administracyjno-społeczna (Polija)
6.	<i>Žanna Caurkubule</i>	Šauļu koledža (Lietuva)
7.	<i>Jūlija Mahmudova</i>	Šauļu koledža (Lietuva)
8.	<i>Andra Mīte</i>	Kauno koledža (Lietuva)
9.	<i>Viktors Morohins</i>	Šauļu koledža (Lietuva)
10.	<i>Pāvels Tjurins</i>	Paņevižo koledža (Lietuva)

Studiju virziena „Ekonomika” attīstībai augstskolai ir sadarbības partneri Polijā, Krievijā, Ukrainā, Lietuvā, Baltkrievijā. BPMA studiju programmas „Eiropas ekonomika un bizness” akadēmiskais personāls un programmas vadība stažējas citās Latvijas augstskolās un citu valstu augstskolās un institūcijās, lai objektīvi izprastu studējošo apmaiņu braucienu un studiju iespējas, docētāju apmaiņas iespējas un jaunu sadarbības formu, kā arī jaunu sadarbības līgumu parakstīšana, kā arī izprastu Eiropas valstu izglītības struktūras atšķirības.

Ar katru gadu augstskolas starptautiskā sadarbība paplašinās, šajās jomā ir jau izveidojušās atzīstamas tradīcijas. Tiek realizēta plaša sadarbība ar esošajiem sadarbības partneriem, kā arī tiek meklēti jauni sadarbības partneri un veidotas jaunas sadarbības formas.

Starptautiskās sadarbības ietvaros augstskolu regulāri apmeklē ārvalstu radniecīgo augstskolu un citu institūciju delegācijas, kuras dalās savā darba pieredzē un ir ieinteresētas iepazīties ar augstskolas paveikto. Diskusijās tiek gūtas atziņas, kas ļauj pilnveidot augstskolas darbu.

Studentu profesionālo līmeni paaugstina vieslekcijas, kuras lasa Latvijas un ārvalstu ievērojamie speciālisti, zinātnieki, valsts institūciju un starptautisko organizāciju vadītāji.

2013./2014. ak.g. tika nolasītas lekcijas par sekojošām tēmām:

- Dr. Marks E. Rodžers (*Mark E. Rodgers*), Profesionālās kompetences saglabāšana un “izdegšanas” novēršana, Dean, College of Health and Human Services, Marywood University
- Cand.phys.math.sc. S.Gadeckaja, Matemātisko metožu un modeļu pielietošana finanšu un saimnieciskās darbības problēmas pētījumā, Kharkov Institute of Banking, Ukraine

- Cand.hist.sc. V.Svetličnaja, Studentu sociāli humanitāras un matemātiskas sagatavošanas pieredze Harkovas banku institūtā, Kharkov Institute of Banking, Ukraine
- Prof. Filīps Perhocs (Philippe Perhoc), Vai mēs varam apspriest mūsu atmiņu? Eiropas Savienības paplašināšanās un ES atmiņas debates, Professor, College of Europe (Bruges, Belģija), Lecturer, Paris III Sorbonne Nouvelle and Sciences Po Paris (Parīze, Francija), Postdoctoral Fellow, Université Catholique de Louvain, (Luvens, Belģija)
- Ph.D. Mark A Finlayson, Feedback Political and Social Sciences with cognitive science and modern technology. Linguistic and folkloric connection with cognitive science and modern technology, Massachusetts Institute of Technology
- doc. dr. Remigijus Bubnys, lek. Laima Milkintaitė, Sociālā darba programma un sociālā darba iespējām Lietuvā, Šauļu koledža (Lietuva)
- Viviana A. Ngwa (*Viviane A. Ngwa*), Sociālais darbs ar disfunkcionālām ģimenēm – sociālā darbinieka perspektīva, Vice President, Residential Services, Aunt Martha's Community Health Network

1.15.3. Studenti, kas studējuši ārvalstīs studējošo apmaiņas programmu ietvaros, norādot apmaiņas programmu un valsti

ERASMUS

2013./2014/ studiju gadā 8 programmas studenti studēja Lietuvā un Igaunijā. Ļoti bieži studenti brauc uz 2 semestriem.

1.15.4. Ārvalstu studentu skaits studiju virzienā kopumā, kā arī sadalījumā pa studiju programmām, norādot studiju ilgumu, valsti

Četrgadīgo BPMA studiju programmu „Eiropas ekonomika un bizness” apgūst 2 Moldovas un Krievijas pilsoņi.

III. KOPSAVILKUMS PAR STUDIJU VIRZIENA ATTĪSTĪBAS PLĀNIEM

3.1. Studiju virziena un studiju programmu perspektīvais novērtējums, ņemot vērā Latvijas uzdevumus Eiropas Savienības kopējo stratēģiju īstenošana

Profesionāli ekonomisti ir pieprasīti gan Eiropā, gan Latvijā. Šī tendence saglabāsies arī turpmāk. Studiju virziena un studiju programmu perspektīvais novērtējums, ņemot vērā Latvijas uzdevumus Eiropas Savienības kopējo stratēģiju īstenošanā. Šā novērtējuma kritēriji ir:

3.1.1. Studiju programmas atbilstība normatīvo aktu prasībām un Eiropas augstākās izglītības telpas veidošanas rekomendācijām

ES izaugsmes stratēģijā nākamajai desmitgadei “Eiropa 2020” ir uzsvērts, ka nav viena izcilības modeļa izglītībā: Eiropai vajadzīgs plašs augstākās izglītības iestāžu spektrs, un katrai no tām jātiecas uz izcilību atbilstoši tās uzdevumiem un stratēģiskajām prioritātēm (http://ec.europa.eu/education/pub/pdf/higher/modernisation_lv.pdf).

Studiju virziena programma tiek realizēta pamatojoties uz Eiropas Kvalifikācijas ietvarstruktūru (**The European Qualifications Framework (EQF)**):

http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc44_en.htm), kurā definēti līmeņi un atbilstība starptautisko profesionālo organizāciju standartiem - 4 galvenajiem augstākās izglītības mērķiem (personības attīstība, demokrātiskas sabiedrības un zinātnes attīstības uzdevumu risināšana, darba tirgus prasību apmierināšana, ilgtspējīgas attīstības nodrošināšana)

Studiju programma atbilst LR normatīvo aktu prasībām:

- ✓ Izglītības likumam,
- ✓ Augstskolu likumam,
- ✓ Zinātniskās darbības likumam,
- ✓ Likumam „Par reglamentētajām profesijām un profesionālo kvalifikāciju atzīšanu”.

Saskaņā ar Eiropas augstākās izglītības telpas izveides priekšnoteikumu par Eiropas augstskolu pievilcības un konkurētspējas uzlabošanu, studiju ” praktizē:

- ✓ pilnībā izmanto nacionālajā likumdošanā dotās iespējas un Eiropas instrumentus kursu, grādu un citu izglītības apliecinājumu akadēmiskajai un profesionālajai atzīšanai, lai pilsoņi varētu efektīvi izmantot savas kompetences un prasmes visā Eiropas Augstākās izglītības telpā;
- ✓ savietojamu kredītpunktu sistēmu (ECTS, kas nodrošina gan pārneses, gan uzkrāšanas funkcijas);

- ✓ ārvalstu diplomu un citu izglītības dokumentu atzīšana, lai studentam būtu iespēja uzsākt studijas viņu interesējošā studiju programmā;
- ✓ iespēja piedāvāt citu valstu/kontinentu studentiem apgūt studiju programmas gan pilnībā, gan dažas tās daļas ne tikai studiju programmu īstenošanas vietā, bet arī dažādās Eiropas valstīs, izmantojot studentu apmaiņas programmas, vienlaikus iepazīstot dažādu Eiropas valstu kultūru un mācoties valodas;
- ✓ kredītpunktu uzkrāšana mūžizglītībā, kas paver iespējas daudziem cilvēkiem, kuri ilgi pēc augstskolas absolvēšanas ir turpinājuši apgūt nepieciešamās zināšanas, pēc kāda laika atgriezies augstskolā, apgūt iztrūkstošos priekšmetus un iegūt nākošo grādu;
- ✓ tiek īstenota integrēta pieeja pārmaiņu plānošanā un ieviešanā, nodrošinot vienotu vadību un pārmaiņu koordināciju starp dažādām izglītības pakāpēm un veidiem;
- ✓ tiek nodrošināta katram iedzīvotājam iespēja iegūt kvalitatīvu izglītību mūža garumā, atbilstoši individuālām interesēm, spējām un valsts ekonomiskās attīstības vajadzībām.

Programmas labas akadēmiskās vides nodrošināšanai ir regulāri jāveic tādi attīstības pasākumi, kā: regulāra docētāju pedagoģiskās kvalifikācijas celšana, studentu un darba devēju plaša iesaistīšana programmas padomes darbā, docētāju un studentu aktīva līdzdalība konferencēs, semināros, projektos par ekonomikas un uzņēmējdarbības problēmām.

Programmas sekmīgai realizēšanai jāturpina strādāt pie tās tehniskās bāzes pilnveidošanas un jauno tehnoloģiju izmantošanas.

Eiropas dimensiju stimulēšana augstākajā izglītībā nozīmē arī mobilitātes veicināšanu. Programmā tiek veicināta docētāju un arī studentu piedalīšanās starptautiskajās apmaiņas programmās (piemēram, ERASMUS), kas ir jāturpina un jāplašina partneraugstskolu skaits. Sadarbība ar esošajiem partneriem demonstrē abpusējo interesi šajā jomā, par ko liecina palielināts apmaiņas programmu dalībnieku skaits.

Studiju programmas attīstības perspektīvas saistās arī ar maģistrantūras programmas dibināšanu, pie kā tiek aktīvi strādāts pēdējo gadu laikā. Tas ļaus motivētiem BPMA bakalaura studiju programmu absolventiem turpināt studijas augstskolā.

3.1.2. Darba devēju un profesionālo organizāciju sniegtā informācija par absolventu nodarbinātības iespējām vismaz nākamo sešu gadu perspektīvā

Latvijas tautsaimniecības vajadzību pēc augsti kvalificētiem speciālistiem - profesionāļiem apmierināšana reģionālo sistēmu ekonomisko pētījumu sfērā, ieskaitot finanšu, investīciju, darba aktivitātes, dzīves līmeņa reģionālus aspektus, ir viena no Latvijas izglītības prioritārajiem uzdevumiem. Latvijas reģionālas attīstības un reģionālas ekonomiskas politikas, ārzemju pieredzes zināšana, mūsdienu reģiona sociāli-ekonomiskas pārvaldes metožu un tehnoloģiju apguve ir Baltijas reģiona kā arī Eiropas sabiedrības veiksmīgas saliedētas attīstības faktors.

Latvijas Republikas ekonomiskā izaugsme nav iedomājama bez augsti kvalificētiem ekonomistiem, kas varētu novērtēt ekonomisko situāciju valstī, sniegt rekomendācijas valdībai un uzņēmumu vadītājiem problēmsituāciju risināšanai, kā arī prognozēt makroekonomisko rādītāju attīstības tendences. Sevišķi aktuāls šis uzdevums kļūst pašreizējās globālās krīzes apstākļos, kad nepieciešama izsvērta un zinātnē balstīta ekonomiskā politika. Studiju programma “Eiropas ekonomika un bizness” ļauj studentiem ne tikai pētīt sociāli-ekonomiskas sistēmas starpreģionālu mijiedarbību, sociāli ekonomiskas attīstības regulēšanas mehānismus nacionālā, reģionālā un pašvaldības līmeņos, bet arī palīdz apgūt valsts iedarbības uz sociāli ekonomiskiem procesiem metožu, formu un instrumentu sistēmu, kas realizē Latvijas ekonomiskās stratēģijas līdz 2030.gadam, kā arī Eiropas Savienības attīstības programmas „Eiropa 2020”.

Analizējot sludinājumus par darba piedāvājumiem ir secināts, ka neskatoties uz augsto bezdarba līmeni un ekonomikas krīzi Latvijā, vajadzība pēc ekonomikas speciālistiem un ir pietiekami augsta. Galvenā problēma, ar ko saskaras arī BPMA absolventi - ir pieprasījums pēc vismaz 3 gadu profesionālās darba pieredzes, kuras, pārsvarā, absolventiem vēl nav.

3.1.2.1.tabula

Darba tirgus pieprasījuma novērtējums ekonomikas speciālistiem (notika 18.06.2014.
pamatojoties uz interneta datiem)

Amats	www.ss.lv	www.cv.lv	www.reklama.lv	www.cvmarket.lv
<i>Ekonomists</i>	1	6	9	0
<i>Grāmatvedis</i>	32	4	33	16
<i>Auditors</i>		1	1	
<i>Finansists</i>		2	2	2
<i>Banku specialists</i>		26	1	8
<i>Apdrošināšanas specialists</i>		14		16
<i>Nodokļu specialists</i>		3		2
<i>Finanšu menedžeris</i>	11	37	2	10
<i>Finanšu analītiķis</i>	5	8	1	1

Veicot darba devēju un nozares uzņēmumu pārstāvju aptauju un analizējot sniegto informāciju par studiju virziena absolventu piemērotību un sagatavotību darba tirgum tuvākajiem pieciem – sešiem gadiem, ir veikti šādi secinājumi:

Pozitīvie:

- ✓ absolventu teorētiskās bāzes sagatavotības augstā pakāpe,
- ✓ labās vairāku svešvalodu zināšanas,
- ✓ iespēja pirmajos studijuursos apgūt vispārizglītojošos nozares kursus un vēlākos studijuursos specializēties sev interesējošā jomā,

- ✓ plašās prakses iespējas ne tikai lokālajā mērogā, bet arī ārvalstīs, kas paplašina ne tikai absolventu redzes loku, bet iemāca strādāt dažādās krīzes situācijās, veicina viņu zināšu iegūšanu darbā ar dažādu kultūru pārstāvjiem, starptautiskā darba pieredze u.ml.,

Negatīvie:

- ✓ absolventu iespējamā izbraukšana no valsts, interesējoties par darba iespējām citās valstīs.

Darba devēji uzskata, ka tuvākajā laikā pieprasījums pēc Ekonomikas speciālistiem nemazināsies. Turklāt augstākā profesionālā ekonomiskā izglītība ir nepieciešama daudziem speciālistiem, kuri strādā valsts iestādēs un organizācijās, arī uzņēmumos un kuriem nepieciešama papildus specialitāte vai kvalifikācija. Uz to norāda arī lielais nepilna laika studentu skaits Ekonomikas virziena studiju programmā.

Darba devēji pozitīvi vērtē Ekonomikas virziena studiju programmu un prognozē, ka perspektīvā, attīstot un pilnveidojot studiju programmu, pievērsot vēl lielāku vērību studentu praksēm, svešvalodu zināšanām, datorprogrammu apguvei, teorētisko zināšanu praktiskās pielietojamības apgūšanai, Ekonomikas virziena studiju programmas absolventiem būs vēl lielākas iespējas aktīvi iesaistīties darba tirgū.

Studiju virziena direktore:
Dr.sc.ing., as.prof. Ž.Caurkubule